00335587

E39/4/1

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

សំណុំរឿងលេខ:	០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ
ដាក់ទៅ:	អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ថ្ងៃដាក់:	ថ្ងៃទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩
ភាគីអ្នកដាក់:	ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម:	អង់គ្លេស
ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើង:	**សាធារណៈ**

ឯកសារទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception): 01 / 06 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 15 : 20
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA

យោបល់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញានៅលើសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធា

<u>អ្នកដាក់ឯកសារ:</u>

ការិ.សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
លោកស្រី ជា លាង
លោក Robert PETIT
លោក យ៉េត ចរិយា
លោក William SMITH
លោក សេង ប៊ុនឃាង
លោក Alex BATES
លោក ពេជ្រ សម្បត្តិ
លោក Stuart FORD

<u>អ្នកទទួលឯកសារ:</u>

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖
ចៅក្រម និល ណុន, ប្រធាន
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រម យ៉ា សុខន
ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រម ធូ មណី

<u>ចម្លងជូន៖</u>

ជនជាប់ចោទឈ្មោះ៖
កាំង ហ្គេកអ៊ាវ *ហៅ* "ឌុច"

មេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទ៖
លោក ការ សាវុត្ថ
លោក François ROUX

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖
លោក គង់ ពិសី
លោក ហុង គឹមសួន
លោក យុង ផានិត
លោក គឹម ម៉េងឃី
កញ្ញា ម៉ុច សុវណ្ណារី
លោកស្រី Silke STUDZINSKY
លោកស្រី Martine JACQUIN
លោក Philippe CANNONE

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 02 / 06 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: Ratanak

១. សេចក្ដីផ្ដើម

១. នៅថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ មេធាវីការពារក្ដីបានស្នើសុំដោយផ្ទាល់មាត់ ឱ្យដោះលែងជនចោទជាប់[1] ។ មេធាវីការពារក្ដី បានដាក់បន្ថែមទៅនឹងសំណើផ្ទាល់មាត់នេះ នូវអំណះអំណាងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមួយ នៅថ្ងៃទី១០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩[2] ។ តាមគំនិតផ្ដួចផ្ដើមរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញសេចក្ដីសម្រេចមួយ នៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ ដែលនៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានជំរាបជូនភាគីថា ខ្លួនបានស្នើសុំសំណុំឯកសារជាច្បាប់ចម្លងមួយច្បាប់របស់ជនជាប់ចោទ ពីតុលាការយោធា ("ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា "សំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធា") និងថា សំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធានេះ ត្រូវតែបានបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេស និង បារាំង[3] ។ ក្នុងពេលដូចគ្នានេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះ បានជូនដំណឹងដល់ភាគីថា "បន្ទាប់ពីបានទទួលច្បាប់បកប្រែនៃសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធា ភាគីនឹងមានរយៈពេល១០ថ្ងៃ ដើម្បីមានយោបល់"[4] ។

២. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៩ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានប្រកាសផ្ទាល់មាត់នៅក្នុងអម្លុងពេលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការថា ទោះបីជាសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធាមិនបានបកប្រែគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ជឿថា ផ្នែកដែលមិនទាន់បានបកប្រែទាំងនោះ គឺជាផ្នែកដែលមិនសំខាន់ណាស់ណាទេ ។ ស្របគ្នានេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានជូនដំណឹងដល់ភាគីថា ភាគីមានពេលវេលារហូតដល់ម៉ោង ៤ ល្ងាច ថ្ងៃច័ន្ទ ទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩ ដើម្បីជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះ អំពីយោបល់ណាមួយដែលខ្លួនមាន នៅលើសំណុំរឿងតុលាការយោធានេះ ។

---

[1] *សូមអាន* ប្រតិចារិកនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី, ចុះថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩, សំណុំរឿងលេខ: E1/7.1, ERN 00302241-00302320 (ភាសាខ្មែរ) ERN 00302027-00302128 (ភាសាអង់គ្លេស) ត្រង់ទំព័រទី ២០-៣២ ។

[2] *សូមអាន* អំណះអំណាងបន្ថែមរបស់ក្រុមការពារក្ដីដើម្បីគាំទ្រដល់សំណើរបស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងបញ្ហាទោស, ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩, សំណុំរឿងលេខ: E39/3, ERN 00315430-00315434 (ភាសាខ្មែរ) ERN 00323787-00323790 (ភាសាអង់គ្លេស) ។

[3] *សូមអាន* សេចក្ដីសម្រេចពន្យាររយៈពេលកំណត់ ដើម្បីសម្រេចលើសំណើសុំដោះលែងជនជាប់ចោទនៅក្រៅឃុំ, ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩,សំណុំរឿងលេខ: E39/4, ERN 00317553-00317557 (ភាសាខ្មែរ) ERN 00317550-00317552 (ភាសាអង់គ្លេស)។

[4] *ដូចខាងលើ* ។

២. យោបល់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា

៣. សហព្រះរាជអាជ្ញាជឿថា ខ្លឹមសារនៃសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធា គឺមានការពាក់ព័ន្ធគ្នាទៅនឹងការដោះស្រាយលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី ដែលស្នើសុំឱ្យមានការដោះលែងជនជាប់ចោទជាបន្ទាន់ ។ ហេតុដូចនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា មិនមានយោបល់នៅលើខ្លឹមសារនៃសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធានេះទេ ។

៤. នៅក្នុងដីកាសម្រេចឱ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ខ្លួន ទាក់ទងទៅនឹងជនជាប់ចោទ នៅក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា អ.វ.ត.ក មិនបានចូលរួមនៅក្នុងការឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទដោយតុលាការយោធា មិនបានធ្វើសកម្មភាពដោយមានការព្រមព្រៀងគ្នាណាមួយជាមួយតុលាការយោធា និងជាក់ស្តែង រហូតមកទល់នឹងថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ ក៏ជនជាប់ចោទមិនទាន់មានវត្តមាននៅ អ.វ.ត.ក នៅឡើយដែរ [5] ។ ផ្អែកតាមនេះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា ពួកគេមិនមានយុត្តាធិការដើម្បីធ្វើការជំនុំជម្រះអំពីនីយតភាពនៃការឃុំខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទ ដោយតុលាការយោធានោះឡើយ និងថា ការឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទដោយតុលាការយោធាគឺមិនអនុញ្ញាតឱ្យ អ.វ.ត.ក ចេញដីកាដោះលែងបានទេ[6] ។

៥. ជនជាប់ចោទបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ។ នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ សហព្រះរាជអាជ្ញា ទទួលស្គាល់ថា ការឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទដោយតុលាការយោធាអាចនឹងបណ្តាលឱ្យមាន "ការបន្ធូរបន្ថយទោសនៅក្នុងពេលកាត់ឱ្យជាប់ទោស"[7] ។ ក៏ប៉ុន្តែសហព្រះរាជអាជ្ញាបានសង្កត់ធ្ងន់ថា ជនជាប់ចោទមិនត្រូវមានសិទ្ធិដើម្បីទទួលនូវការដោះ

---

[5] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន, ចុះថ្ងៃទី៣១ កក្កដា ២០០៧, សំណុំរឿងលេខ C3, ERN 00145478-00145488 (ភាសាខ្មែរ) ERN 00145458-00145468 (ភាសាអង់គ្លេស) ត្រង់កថាខណ្ឌទី២០ ។

[6] *ដូចខាងលើ* ។

[7] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់មេធាវីប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត, ចុះថ្ងៃទី៣ តុលា ២០០៧, សំណុំរឿងលេខ: C5/8, ERN 00154557-00154603 (ភាសាខ្មែរ) ERN 00155243-00155270 (ភាសាអង់គ្លេស) ត្រង់កថាខណ្ឌទី៩២ ។

លែងជាបន្ទាន់ដែរ ពីព្រោះ អ.វ.ត.ក មានឯករាជ្យភាពទាំងស្រុងពីតុលាការយោធា ហើយ អ.វ.ត.ក មិនធ្វើសកម្មភាពដោយមានការព្រមព្រៀងណាមួយជាមួយតុលាការយោធា ក្នុងការឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទនោះដែរ ។ ហេតុដូចនេះ សកម្មភាពទាំងឡាយរបស់តុលាការយោធា គឺមិនអាចទម្លាក់កំហុសមកលើ អ.វ.ត.ក បានឡើយ[8] ។

៦. នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើឈ្មោះកាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានយល់ស្របចំពោះមូលហេតុដែលបានលើកឡើងដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា អ.វ.ត.ក គឺមានភាពឯករាជ្យពីតុលាការយោធា និងថា “សម្រាប់រាល់គោលបំណងផ្នែកអនុវត្តន៍ និងតាមផ្លូវច្បាប់ទាំងអស់ អ.វ.ត.ក គឺជាស្ថាប័នឯករាជ្យមួយដែលស្ថិតនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃតុលាការកម្ពុជា ហើយហេតុដូចនេះ គឺមិនមានយុត្តាធិការដើម្បីធ្វើការវិនិច្ឆ័យ ទៅលើសកម្មភាពនានារបស់ស្ថាប័នដទៃៗទៀតឡើយ”[9] ។ អង្គជំនុំជម្រះក៏បានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានផងដែរថា ក្នុងកាលៈទេសៈណាមួយក៏ដោយ នៅមុនថ្ងៃដែលវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អ.វ.ត.ក ត្រូវបានអនុម័ត តុលាការយោធាមិនអាចត្រូវបានចាត់ទុកថា បានធ្វើការងារដោយមានការទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមកជាមួយ ឬ ក្រោមការណែនាំរបស់ អ.វ.ត.ក នោះឡើយ[10] ។ ផ្អែកតាមនេះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនជាប់ចោទ គឺត្រូវតែបានបដិសេធចោល ។

៧. សេចក្តីសម្រេចទាំងនេះ បង្ហាញថា អ.វ.ត.ក គឺឯករាជ្យពីតុលាការយោធាហើយថា ចំណាត់ការទាំងឡាយរបស់តុលាការយោធា មិនអាចត្រូវបានទម្លាក់ការទទួលខុសត្រូវលើ អ.វ.ត.ក បានទេ ។ ដោយឡែកនៅក្នុងចំណាត់ការដែលបានធ្វើឡើងជាច្រើនឆ្នាំមុនពេលដែល អ.វ.ត.ក មានវត្តមាន មិនអាចទម្លាក់ការទទួលខុសត្រូវលើ អ.វ.ត.ក បានទេ ទោះបីជាតុលាការយោធា

---

[8] *ដូចខាងលើ* ត្រង់កថាខណ្ឌទី៧៧-៨៣ ។

[9] សាលដីកាសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ជាបណ្តោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី៣ ធ្នូ ២០០៧ សំណុំរឿងលេខ C5/45, ERN 00154259-00154283 (ភាសាខ្មែរ) ERN 00154284-00154302 (ភាសាអង់គ្លេស) ត្រង់កថាខណ្ឌទី ១៦-២២ ។

[10] *ដូចខាងលើ* ត្រង់កថាខណ្ឌទី២២ ។

ចាត់ការយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លើសពីនេះ អ.វ.ត.ក ពុំមានយុត្តាធិការដើម្បីធ្វើការវិនិច្ឆ័យលើនីត្យានុកូលភាពនៃដំណើរការនីតិវិធី នៅចំពោះមុខតុលាការយោធាទេ ។ ដូច្នេះ សំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធា ពុំមានការទាក់ទងគ្នាទេ ។

៨. ដូចដែលសហព្រះរាជអាជ្ញា បានធ្វើការកត់សម្គាល់នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ លើកមុន អំពីបញ្ហានេះជូនទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ថាជនជាប់ចោទអាចនឹងមានសិទ្ធិទទួលបាននូវ "ការបន្ធូរបន្ថយទោសនៅក្នុងករណីដែលមានការកាត់ឱ្យជាប់ទោស" ដោយគិតពីរយៈពេលនៃការឃុំខ្លួនមុនមានការជំនុំជម្រះ លើអង្គសេចក្តី ។ ក្នុងបរិបទនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាទទួលស្គាល់ថា ជនជាប់ចោទបានជាប់នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី១០ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដែលជារយៈពេលមួយ មានចំនួនជាង១០ឆ្នាំ មកហើយ ។ ទោះជាយ៉ាងដូច្នេះក៏ដោយ ក៏ខ្លឹមសារនៃសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធា ពុំមានការទាក់ទងទៅនឹងសំណើរបស់ជនជាប់ចោទសុំឱ្យមានការដោះលែងជាបន្ទាន់នោះទេ ។

៣. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៩. អាស្រ័យហេតុដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា មិនមានយោបល់ទៅលើខ្លឹមសារនៃសំណុំរឿងរបស់តុលាការយោធាទេ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
នៅថ្ងៃទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩
សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង លោក Robert PETIT